

maatte give os ind under et fremmed militært Formynderskab af den ene eller den anden Art, enten fra Forbundsmagternes Side, saaledes som Luxembourg har gjort det — det falder fuldstændig ind under den fransk-belgiske Militærrayon og er i fuld Ovrensstemmelse dermed —, eller vilde De give Dem ind under andre Magters Rayon? Eller hvad vilde De? Skulde det hele ligge aabent og alt gaa, som det bedst kunde. Vilde De lade Tilfældet raade?

For at bestemme Opgaven for vort Forsvar vil jeg for mit Vedkommende tage Udgangspunktet i Forbundspagtens Artikel 8. For det første er dette jo nu blevet god Latin paa Bjerget, og for det andet kan jeg gøre det uden at komme i Strid med, hvad sund Fornuft vilde tilsige, selv om der slet ikke var noget Folkeforbund. Men inden jeg gaar over til at fremsætte mine Betragtninger — og jeg maa paa Forhaandsige, at man vil maaske i Tinget finde, at jeg, som der staaer skrevet, ikke giver ærede Medlemmer Mælk, men haard Føde, — og da jeg paa den anden Side er ganske klar paa, at der baade i den radikale Presse og i Venstres Presse vil blive gjort alt for at fremstille mine Betragtninger som saa taabelige og urimelige, som det overhovedet er muligt, for at mistænkeliggøre mine politiske Hensigter, saa vil jeg gerne, skønt jeg i og for sig ikke frygter dette — jeg er efterhaanden blevet afhærdet i den Henseende, jeg frygter ikke Roskildelynet fra Købmagergade og heller ikke den paafølgende Tordenrumlen i Venstres Provinspresse, jeg er altsaa en modig Mand —, men for en Sikkerheds Skyld, fordi jeg tillægger Sagen stor Betydning, vil jeg alligevel have Lov til at dække mig bag et Par Mænd, hvis Ord jeg kunde tænke mig, at man fra alle Medlemmers Side vil tillægge mere Betydning end mine.

Den ene er Christoffer Hage, som har været Venstremand, Venstres Finansminister og derefter de Radikales Handelsminister, den anden er Holstein-Ledreborg, som længe var Venstres Ordfører mod det gamle afdøde Højres Militærpolitik, og jeg synes med Grund. Det gamle afdøde Højres Militærpolitik er vi jo heldigvis kommet af med; desværre har vi det endnu levende, og udlevede gamle Venstres Militærpolitik at trækkes med.

Jeg vil begynde med Christoffer Hages Udtalelser. I 1882 i Anledning af de store nye Planer til den Estrupske Forsvarsordning udtalte Christoffer Hage følgende i Tinget — jeg fremsætter hans Ord, fordi jeg kunde gøre dem til mine, og de kunde med samme Berettigelse være udtalt den Dag i Dag —: „Jeg mangler i Regeringens hele Maade at behandle Forsvarssagen paa noget væsentligt, noget af afgørende Betydning, naar jeg gaar over til at betragte Sagen fra den politiske Side. Med Hensyn til de militære Enkeltheder er Rigsdagen ikke, og prætenderer ikke, at være sagkyndig. I politisk Henseende er vi ganske vist ikke lutter fremragende Statsmænd, ligesaa lidt som enhver Løjtnant er en fremragende Strategiker; men Parlamentet er et Lands politiske Forum, det er dér, de politiske Spørgsmaal maa drøftes, udkæmpes og afgøres. Og hvis vi ikke fremdrager denne Side af Sagen, vil vi, naar alt kommer til alt, finde, at vi i Virkeligheden har bevæget os i Illusionernes Drømmeverden. Illusioner udadtil og Illusioner indadtil, der ikke en Gang skyldes Mangel paa Blik, men Mangel paa Lyst til at gaa til Bunds i Sagen og se Virkeligheden fuldt ud i Øjnene. Den Plan, der blev forelagt af Regeringen i Fjor, siger Hage, krævede et Beløb af 66 Mill. Kr., Planen i Aar kræver 72 Mill. Kr., det er visselig ikke Smaasummer, det er ikke Beløb, som man kan sige ikke vil mærkes som en Byrde, og dog er det min Overbevisning, at det danske Folk beredvilligt vil paatage sig baade denne Byrde og mere til, naar det kun med Tillid og Tryghed kunde se det Spørgsmaal besvaret: Hvad kan det hjælpe? Dér tror jeg ligger Modstanden, dér ligger Hindringen, den er ligesom en Vampyr, der klammer sig til Folkets Sjæl og suger Villiens Hjerteblod, det er Tivlven. Det var ikke Tabet af saa og saa mange Tusinde Menneskeliv, det var ikke Tabet af to Landsdele, det var ikke Adskillelsen af det, som var Kød af vort Kød, som var den største Ulykke, som fulgte af sidste Krig. En dybere Ulykke end nogen anden var den Tivl om sin Skæbne, den Mistillid til Fremtiden, som inderst inde greb Folket. At vi ikke under nogen Omstændigheder kunde vente, hvis vi stod alene, at kunne tage Kampen op mod en af Europas Stormagter, det var alle enige om. Men det, som vi stolede paa,